

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

“ज्ञानतीर्थ” परिसर, विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY NANDED

“Dnyanteerth”, Vishnupuri, Nanded - 431606 Maharashtra State (INDIA)

Established on 17th September 1994 – Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

Fax : (02462) 229574

प्रस्तुत विद्यापीठीय संकुलातील
मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदव्युत्तर
स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे CBCS Pattern
नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष
२०२०-२१ पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक २० जून २०२० रोजी संपन्न झालेल्या ४७व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र.१३/४७-२०२० च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठीय संकुलातील मानवविज्ञान विद्याशाखेतील पदव्युत्तर स्तरावरील द्वितीय वर्षाचे खालील विषयांचे C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- १) एम.ए.—द्वितीय वर्ष—मराठी
- २) एम.ए.—द्वितीय वर्ष—इंग्रजी
- ३) एम.ए.—द्वितीय वर्ष—समाजशास्त्र

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक-१ / परिपत्रक / पदव्युत्तर(संकुल)-सीबीसीएस
अभ्यासक्रम / २०२०-२१ / ५०७

दिनांक : ०७.०८.२०२०.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) मा. संचालक, सर्व संबंधित संकुले, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) साहाय्यक कुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) उपकुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / -
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ) विभाग

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
भाषा, वाङ्मय आणि संस्कृती अभ्यास संकुल
एम ए मराठी (श्रेयांक पद्धती)
अभ्यासक्रम

द्वितीय वर्ष अभ्यासक्रम
(जून २०२० पासून लागू.)

ठळक वैशिष्ट्ये

- एकूण अभ्यासक्रम ८० श्रेयांकांचा अर्थात २००० गुणांचा आहे.
- प्रत्येक सत्र २० गुणांचे अर्थात ५०० गुणांचे आहेत.
- प्रत्येक सत्रात एकूण ४ अभ्यासपत्रिकांचे अध्ययन बंधनकारक, पैकी चार अभ्यासपत्रिका एम. ए. मराठीच्या अभ्यासक्रमातील असतील आणि पाचवी अभ्यासपत्रिका अन्य विभाग/ संकुलातील खुल्या श्रेयांकातून निवडणे गरजेचे असेल. प्रत्येक सत्रात किमान दोन श्रेयांकांसाठी (५० गुण) अन्य विभाग वा संकुलातील अभ्यासपत्रिका अभ्यासणे आवश्यक आहे.
- एम. ए. मराठीच्या प्रत्येक सत्रातील Open Elective अंतर्गत असणारी अभ्यासपत्रिका ही संकुलातील अन्य विभागाच्या विद्यार्थ्यांना आणि अन्य संकुलातील विद्यार्थ्यांना दोन श्रेयांकांसाठी अभ्यासता येईल.
- प्रत्येक अभ्यासपत्रिका १०० गुणांची आणि चार श्रेयांकांची असेल. पैकी ५० गुण (दोन श्रेयांक अंतर्गत मूल्यांकनासाठी असतील यात १५-१५ गुणांच्या दोन वर्गचाचण्या आणि २० गुणांचे एक गृहकार्य करणे अपेक्षित आहे.) सत्रांत परीक्षा ५० गुणांसाठी असेल (सत्रांत प्रश्नपत्रिकेत १० गुणांचे पाच प्रश्न सोडवणे आवश्यक असेल. पहिला प्रश्न सोडवणे अनिवार्य असून तो टीपा लिहा या स्वरूपाचा असेल, त्यात चारपैकी दोन टीपा सोडवाव्या लागतील, या टीपा एकूण अभ्यासपत्रिकेवर आधारित असतील. उर्वरित प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी असून त्यांची उत्तरे दीर्घोत्तरी स्वरूपात अपेक्षित आहेत. या सर्व प्रश्नांना पर्यायी प्रश्न असतील.)
- प्रथम आणि द्वितीय सत्रातील विद्यार्थ्यांसाठी सत्रांत परिक्षेत ५० गुणांसाठी (दोन श्रेयांक) मौखिकी घेण्यात येईल.
- तृतीय आणि चतुर्थ सत्राच्या विद्यार्थ्यांसाठी सत्रांत परिक्षेत ५० गुणांसाठी (दोन श्रेयांक) एमसीक्यूची स्वतंत्र प्रश्नपत्रिका असेल.
- एम. ए. मराठीच्या प्रत्येक विद्यार्थ्यांने अन्य विभाग व संकुलातील एक अभ्यासपत्रिका प्रत्येक सत्रात किमान दोन श्रेयांकांसाठी अभ्यासने व तिची परीक्षा देणे अनिवार्य आहे.
- प्रत्येक सत्रासाठी ५०० गुणांचे विभाजन (२० श्रेयांकांचे विभाजन) पुढीलप्रमाणे असेल.
 - a. प्रत्येकी १०० गुणांच्या (चार श्रेयांकांच्या) ४ अभ्यासपत्रिका सत्रांत परीक्षा प्रत्येकी ५० गुणांसाठी म्हणजे दोन श्रेयांकांसाठी आणि दोन श्रेयांकांसाठी अंतर्गत मूल्यांकन. (एकूण सोळा श्रेयांक)
 - b. ५० गुणांची (दोन श्रेयांक) एमसीक्यू पद्धतीची प्रश्नपत्रिका (तृतीय आणि चतुर्थ सत्रासाठी) किंवा ५० गुणांची (म्हणजे दोन श्रेयांकांसाठी) मौखिकी (प्रथम आणि द्वितीय सत्रासाठी)
 - c. किमान दोन श्रेयांकांसाठी अन्य संकुलातील अभ्यासपत्रिका अभ्यासणे अनिवार्य आहे.

अभ्यासक्रमाचा एकूण आराखडा

प्रथम सत्र

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे नाव/ शीर्षक	श्रेयांक / गुण
एम आर १ अनिवार्य	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर २ अनिवार्य	समाजभाषाविज्ञान	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर ३ अनिवार्य	मुद्रितशोधन	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर ४ ऐच्छिक एम आर ४.१ एम आर ४.२ एम आर ४.३ एम आर ४.४ एम आर ४.५	खालील अभ्यासपत्रिकांपैकी एक अभ्यासपत्रिका अभ्यासावी. साठोत्तरी साहित्यप्रवाह (विज्ञान, मुस्लिम, ख्रिस्ती) जागतिकीकरणातील साहित्य मराठवाडा: प्रदेश आणि साहित्य ग्रामीण साहित्य वाङ्मयीन नियतकालिके	४ श्रेयांक / १०० गुण
Open Elective from other Department or School	विद्यार्थ्यांनी संकुलातील इंग्रजी, फ्रेंच, स्पॅनिश विषयाच्या अथवा अन्य संकुलातील एका अभ्यासपत्रिकेचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.	२ श्रेयांक / ५० गुण
Viva voce	मौखिकी (सत्रातील अभ्यासपत्रिकांवर आधारित)	२ श्रेयांक / ५० गुण
	एकूण	२० श्रेयांक / ५०० गुण

मराठी - प्रथम सत्र – खुले श्रेयांक

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE 1	मराठी भाषिक कौशल्ये: संज्ञापन कौशल्ये	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 2	लिंगभाव: संकल्पना आणि स्वरूप	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 3	लोकप्रिय साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 4	मराठी साहित्य आणि संस्कृती	२ श्रेयांक / ५० गुण

सत्र दुसरे

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे नाव/ शीर्षक	श्रेयांक / गुण
एम आर ५ अनिवार्य	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर ६ अनिवार्य	ऐतिहासिक भाषाविज्ञान	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर सात७ अनिवार्य	चळवळींचे साहित्य	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर ८ ऐच्छिक एम आर ८.१ एम आर ८.२ एम आर ८.३ एम आर ८.४ एम आर ८.५	खालील अभ्यासपत्रिकांपैकी एक अभ्यासपत्रिका अभ्यासावी. मराठी बोली आणि साहित्य बालकुमार साहित्य प्रादेशिक साहित्य वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास अमराठी प्रांतातील मराठी साहित्य.	४ श्रेयांक / १०० गुण
Open Elective from other Department or School	विद्यार्थ्यांनै संकुलातील इंग्रजी, फ्रेंच, स्पॅनिश विषयाच्या अथवा अन्य संकुलातील एका अभ्यासपत्रिकेचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.	२ श्रेयांक / ५० गुण
Viva voce	मौखिकी (सत्रातील अभ्यासपत्रिकांवर आधारित)	२ श्रेयांक / ५० गुण
	एकूण	२० श्रेयांक / ५०० गुण

मराठी – द्वितीय सत्र – खुले श्रेयांक

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE 5	मराठी भाषिक कौशल्ये : संवाद व लेखन कौशल्ये	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 6	आंबेडकरी साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 7	इंटरनेट आणि मराठी भाषा	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 8	मराठीचे व्याकरण	२ श्रेयांक / ५० गुण

सत्र तिसरे

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
एम आर ९ अनिवार्य	साहित्यविचार – भारतीय आणि पाश्चात्य	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर १० अनिवार्य	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर ११ अनिवार्य	सामाजिक दृष्टिकोणातून साहित्याचा अभ्यास	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर १२ ऐच्छिक एम आर १२.१ एम आर १२.२ एम आर १२.३ एम आर १२.४ एम आर १२.५	खालील अभ्यासपत्रिकांपैकी एक अभ्यासपत्रिका अभ्यासावी. चित्रपट संहितालेखन स्त्रियांचे लेखन लेखकाचा विशेष अभ्यास : अरुणा ढेरे साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया भाषांतर अभ्यास	४ श्रेयांक / १०० गुण
Open Elective from other Department or School	विद्यार्थ्यांनी संकुलातील इंग्रजी, फ्रेंच, स्पॅनिश विषयाच्या अथवा अन्य संकुलातील एका अभ्यासपत्रिकेचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.	२ श्रेयांक / ५० गुण
MCQ EXAM	बहुपर्यायी प्रश्न परीक्षा (सत्रातील अभ्यासपत्रिकांवर आधारित)	२ श्रेयांक / ५० गुण
	एकूण	२० श्रेयांक / ५०० गुण

मराठी – तृतीय सत्र – खुले श्रेयांक

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE 9	शब्दविचार	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 10	आदिवासी : संस्कृती आणि साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 11	चरित्र, आत्मचरित्र आणि कादंबरी	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 12	साहित्यकृतीचे माध्यमांतर	२ श्रेयांक / ५० गुण

चतुर्थ सत्र

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
एम आर १३ अनिवार्य	समीक्षाविचार	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर १४ अनिवार्य	मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर १५ अनिवार्य	आदिवासी साहित्य	४ श्रेयांक / १०० गुण
एम आर १६ ऐच्छिक एम आर १६.१ एम आर १६.२ एम आर १६.३ एम आर १६.४ एम आर १६.५	खालील अभ्यासपत्रिकांपैकी एक अभ्यासपत्रिका अभ्यासावी. वाङ्मयीन संस्कृती आणि वंचितांचे साहित्य जाहिरातलेखन माहितीपर लेखन मराठी समीक्षकाचा अभ्यास : सुधीर रसाळ मध्ययुगीन भक्ति संप्रदाय आणि मराठी साहित्य	४ श्रेयांक / १०० गुण
Open Elective from other Department or School	विद्यार्थ्यांनी संकुलातील इंग्रजी, फ्रेंच, स्पॅनिश विषयाच्या अथवा अन्य संकुलातील एका अभ्यासपत्रिकेचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.	२ श्रेयांक / ५० गुण
MCQ EXAM	बहुपर्यायी प्रश्न परीक्षा (सत्रातील अभ्यासपत्रिकांवर आधारीत)	२ श्रेयांक / ५० गुण
	एकूण	२० श्रेयांक / ५०० गुण

मराठी – चतुर्थ सत्र

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE13	मराठी साहित्याचे इंग्रजी भाषांतर	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 14	विज्ञान साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 15	सौंदर्यशास्त्र	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 16	लोकसाहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण

मराठी विभागाच्या वतीने संकुलातील अन्य विभागातील विद्यार्थ्यांसाठी आणि अन्य संकुलातील विद्यार्थ्यांसाठी पुढील अभ्यासपत्रिका नेमण्यात आल्या आहेत. Open Elective अंतर्गत विद्यापीठ परिसरातील पदव्युत्तर शिक्षण घेणारा कोणत्याही संकुलातील विद्यार्थी सदरील अभ्यासपत्रिकांसाठी नोंदणी करू शकेल.

खुले श्रेयांक

मराठी - प्रथम सत्र – खुले श्रेयांक

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE 1	मराठी भाषिक कौशल्ये: संज्ञापन कौशल्ये	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 2	लिंगभाव: संकल्पना आणि स्वरूप	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 3	लोकप्रिय साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 4	मराठी साहित्य आणि संस्कृती	२ श्रेयांक / ५० गुण

मराठी – द्वितीय सत्र – खुले श्रेयांक

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE 5	मराठी भाषिक कौशल्ये : संवाद व लेखन कौशल्ये	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 6	आंबेडकरी साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 7	इंटरनेट आणि मराठी भाषा	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 8	मराठीचे व्याकरण	२ श्रेयांक / ५० गुण

मराठी – तृतीय सत्र – खुले श्रेयांक

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE 9	शब्दविचार	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 10	आदिवासी : संस्कृती आणि साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 11	चरित्र, आत्मचरित्र आणि कादंबरी	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 12	साहित्यकृतीचे माध्यमांतर	२ श्रेयांक / ५० गुण

मराठी – चतुर्थ सत्र

अभ्यासपत्रिकेचा क्रमांक	अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक	श्रेयांक / गुण
MR – OE13	मराठी साहित्याचे इंग्रजी भाषांतर	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 14	विज्ञान साहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 15	सौंदर्यशास्त्र	२ श्रेयांक / ५० गुण
MR – OE 16	लोकसाहित्य	२ श्रेयांक / ५० गुण

एम. ए. मराठीच्या एकूण अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये

(Objectives of M.A. Marathi Syllabus)

1. साहित्याची संकल्पना समजून घेणे
2. भाषेची संकल्पना समजून घेणे
3. भाषा व साहित्य यांचे परस्परसंबंध समजून घेणे
4. साहित्येतिहासाच्या व साहित्यप्रकारांच्या अभ्यासाची नवी दृष्टी निर्माण करणे
5. मराठी साहित्याचे सर्वांगीण स्वरूप लक्षात घेणे
6. भाषेच्या उपयोजनाची कौशल्ये आत्मसात करणे
7. साहित्याभ्यासाच्या नव्या दिशांचे आकलन करून घेणे

एम. ए. मराठीच्या एकूण अभ्यासक्रमाची निष्पत्ती

(Out come of M.A. Marathi Syllabus)

१. मराठी साहित्याचा सर्वांगीण अभ्यास होईल.
२. साहित्याचा अभ्यास करण्याचा दृष्टीकोन विकसित होईल.
३. साहित्य आणि प्रत्यक्ष जीवन व्यवहार यांमध्ये संबंध प्रस्थापित करण्याचे भान येईल.
४. भाषेचा विकास आणि तिची संरचना लक्षात येईल.
५. साहित्याचा अन्य कलाप्रकारांशी असणारा संबंध कळून येईल.
६. जीवनदृष्टी विकसित होईल.
७. भाषेचे सद्यकालीन रूप आणि उपयोजन होण्यास मदत होईल.
८. भाषांतराभ्यासाकडे व जागतिक साहित्याकडे लक्ष जाईल व त्याविषयी नवे आकलन होईल.
९. साहित्याभ्यासाच्या विविध पद्धतींशी परिचय होईल.
१०. प्रत्यक्ष जीवनात उभे राहण्यासाठी लाभ होईल.
११. माध्यमे, प्रकाशन व्यवहार, स्पर्धा परिक्षा, अध्यापन इ. व्यवसायात कार्य करण्यासाठी उपयुक्त होईल.

एम ए मराठी द्वितीय वर्ष

तृतीय सत्र

एम आर ९ अनिवार्य

साहित्यविचार – भारतीय आणि पाश्चात्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

१. साहित्याच्या विविध प्रयोजनांचा विचार करणे.
२. पौर्वात्य व पाश्चिमात्य मीमांसकांचा अभ्यास करणे.
३. साहित्याच्या शैलीचा अभ्यास करणे.
४. साहित्यातील विविध संप्रदाय आणि त्यांच्या भूमिकांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.

Outcome: निष्पत्ती

१. साहित्याच्या स्वरूपाचा विचार करण्यास सहायभूत होणाऱ्या बाबींचा या अभ्यासपत्रिकेत विचार करण्यात आला आहे.
२. ललित व ललितेतर साहित्याचे विशेष समजून घेता येईल.
३. भारतीय आणि पाश्चात साहित्याचे स्वरूपाचा अभ्यास करता येईल.
४. साहित्याची बदलती प्रयोजने कळून येतील.
५. साहित्य सिद्धांचा परिचय होईल.

अभ्यासघटक

१. साहित्याचे स्वरूप
२. साहित्याचे प्रयोजन
३. साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया
४. साहित्यप्रकारांची संकल्पना
५. साहित्याची भाषा
६. साहित्य सिद्धांत

संदर्भ ग्रंथ

भारतीय साहित्यशास्त्र – ग. त्र्यं देशपांडे

रसविमर्श – के. ना. वाटवे

अभिनव काव्यप्रकाश – रा. श्री. जोग

अभिनव साहित्यशास्त्र – भालचंद्र खांडेकर, लीला गोविलकर

काव्यशास्त्रप्रदीप – स. रा. गाडगीळ

मराठीचे साहित्यशास्त्र – मा. गो. देशमुख
साहित्यविचार – दि. के. बेडेकर
साहित्याची भाषा – भालचंद्र नेमाडे
साहित्यशास्त्र: स्वरूप आणि समीक्षा – वसंत पाटणकर
काव्यशास्त्र परिचय – शिवशंकर उपासे

एम आर ९ अनिवार्य वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

Objective / उद्दिष्टे

1. भाषेच्या अंतसूत्रांचा अभ्यास करणे
2. भाषाविज्ञानातील अद्ययावत संकल्पनांची ओळख करून घेणे
3. भाषेचे सूक्ष्म आकलन करणे
4. भाषाविज्ञान व व्याकरण यांची व्यवस्था तपासणे
5. भाषेचा संरचनात्मक अभ्यास करण्याची दृष्टी विकसित करणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ भाषेच्या अंतःसूत्राशी परिचय होईल.
- २ मराठी भाषेचे सूक्ष्म आकलन होईल.
- ३ भाषाविज्ञानातील जागतिक संकल्पनांची ओळख होईल.
- ४ शब्द आणि अर्थ यांचे संबंध कळून येतील.
- ५ वाक्याच्या संरचनेचा परिचय होईल.

अभ्यास घटक:

१. भाषेचे स्वरूप
२. स्वनिमविचार
३. पदविचार
४. वाक्यविचार
५. अर्थविचार

संदर्भ ग्रंथ:

ध्वनिविचार – कालेलकर, डॉ ना. गो.
भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे, इनामदार, सोमण(संपा.)
वर्णनात्मक भाषाविज्ञान: स्वरूप आणि पद्धती - काळे, सोमण (संपा),
अभिनव भाषाविज्ञान - जोगळेकर, गं. ना.
भाषाविज्ञान परिचय - मालशे, पुंडे, सोमण (संपा)
आधुनिक भाषाविज्ञान: सिद्धांतन आणि उपयोजन - मालशे मिलिंद
सुबोध भाषाशास्त्र - जोशी प्र. न.
भाषाविज्ञान: एक अभ्यास - शेंडगे डॉ वसंत (संपा.)

मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - कदम, महेंद्र
वर्णनात्मक भाषाविज्ञान- जोशी प्रभाकर

एम आर १० अनिवार्य

सामाजिक दृष्टिकोनातून साहित्याचा अभ्यास

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. साहित्याचा व समाजाचा परस्परसंबंध लक्षात घेणे
2. लेखकाच्या जडणघडणीत साहित्याचे स्थान तपासणे
3. विविध सामाजिक चळवळींचा परिचय करून देणे
4. अभिरुची आणि समाज यांचे अनुबंध समजणे
5. साहित्य संस्कृतीची घडण लक्षात घेणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ सामाजिक दृष्टीकोन म्हणजे काय? हे कळून येईल.
- २ साहित्याच्या निर्मितीवर परिणाम करणा-या घटकांची विस्ताराने जाणीव होईल.
- ३ साहित्याच्या श्रेष्ठतेचे, मूल्यधारनेचे निकष कसे ठरतात हे लक्षात येईल.
- ४ साहित्य संस्कृतीची घडण कळून येईल.
- ५ लेखकाच्या व्यक्तिमत्वाचा नवा परिचय होईल.

अभ्यास घटक:

१. साहित्य आणि समाज : परस्पर संबंध
२. सामाजिक दृष्टीकोनातून साहित्याचा अभ्यास : हेतू, स्वरूप आणि व्याप्ती
३. सामाजिक चळवळींचा साहित्यावरील प्रभाव
४. गांधीवाद, मार्क्सवाद, आंबेडकरवाद, स्त्रीवाद आणि मराठी साहित्य
५. लेखकाचे व्यक्तिमत्व : जडणघडण आणि सामाजिक पर्यावरण
६. वाचकांची अभिरुची, प्रकाशन व्यवहार, प्रसिद्धी माध्यमे आणि वाङ्मयरूपे

संदर्भ ग्रंथ

साहित्य आणि समाज - (संपा) नागनाथ कोत्तापल्ले व इतर
साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ – रा. ग. जाधव
साहित्य आणि समाज – सदा क-हाडे
संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती – गं. बा. सरदार
साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ – अंजली सोमण
साहित्य, समाज आणि संस्कृती – दिगंबर पाध्ये

साहित्याचा अवकाश – नागनाथ कोत्तापल्ले
जीवन आणि साहित्य – शरच्चंद्र मुक्तीबोध
पर्यावरणीय प्रबोधन आणि साहित्य – रा. ग. जाधव
साहित्यकारण -पृथ्वीराज तौर
नवं जग, नवी कविता – विश्राम गुप्ते
मराठी कविता: समकालीन परिदृश्य – पी. विठ्ठल
मराठी साहित्याचे समकालीन संदर्भ – विनायक येवले

एम आर १२.१ ऐच्छिक

चित्रपट संहिता लेखन

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. चित्रपटाची संकल्पना समजून घेणे
2. चित्रपट आणि इतर ललितकला यांचा सहसंबंध कळवून घेणे
3. साहित्य आणि चित्रपट यांचा परस्परसंबंध लक्षात घेणे
4. चित्रपट संहितेच्या तंत्राचे अध्ययन करणे
5. चित्रपट संहिता निर्मिती करणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ साहित्य आणि इतर कला यांचा अनुबंध लक्षात येईल.
- २ चित्रपटाकडे पाहण्याची नवी दृष्टी विकसित होईल.
- ३ चित्रपट अभ्यासाची आवड तयार होईल.
- ४ चित्रपट संहिता लेखनाच्या मुलभूत बाबी कळून येतील
- ५ चित्रपटाचा आस्वाद घेता येईल.

अभ्यास घटक:

१. चित्रपट: संकल्पना व स्वरूप
२. जागतिक चित्रपटाची वाटचाल
३. भारतीय चित्रपटांचा इतिहास
४. मराठी चित्रपटाची पूर्वपिठिका आणि जडणघडण
५. कथा आणि पटकथा
६. संवाद आणि गीतांचे महत्त्व
७. चित्रपट आणि इतर साहित्य व कलाप्रकार
८. पुढील चित्रपटाचा अभ्यास अपेक्षित आहे
थांग – कथा, पटकथा संवाद – संध्या गोखले

संदर्भ ग्रंथ

१. वनारसे श्यामला, सत्यजित राय आणि भारतीय मन्वंतर

२. बहादूर सतीश, चित्रपटाचे सौंदर्यशास्त्र
३. भगत भाई, फिल्मयात्रा
४. सपकाळ अनिल, मराठी चित्रपटाची पटकथा
५. अरविंद गोखले, माणूस आणि कळस
६. गारखेडकर डॉ विशाखा, कलात्मक सिनेमा
७. पानवलकर श्री दा. , शूटिंग
८. जाधव रा. ग. , चंदेरी चित्रहार
९. झणकर अनिल, चित्रपटाची गोष्ट
१०. राणे अशोक, चित्रकथा
११. साठे वसंत, बखर सिनेमाची

एम आर १२.२ ऐच्छिक

स्त्रियांचे लेखन

Objective (उद्दिष्ट्ये)

१. मध्ययुगीन संत कवयित्रींचा परिचय करून देणे.
२. स्त्रियांच्या कवितेचे समीक्षात्मक विवेचन करणे.
३. स्त्रियांच्या साहित्यातील/ कवितेतील आशयसूत्रांचा अभ्यास करणे.

Outcome: निष्पत्ती

१. स्त्रियांच्या लेखन परंपरेचा परिचय करून घेणे.
२. स्त्रीवादाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजून घेणे.
३. मराठीतील समकालीन स्त्रियांच्या लेखनाचा अभ्यास करणे.
४. मराठीतील मध्ययुगीन कवयित्रींच्या कवितेचे वेगळेपण अभ्यासाने.
५. ब्रिटीश काळातील लेखिकांचे स्थान लक्षात येईल.

अभ्यासघटक

- १ संत कवयित्री
- २ आधुनिक काळातील स्त्रियांचे लेखन
- ३ स्वातंत्र्योत्तर काळातील स्त्रियांचे लेखन
- ४ स्त्रीवादी साहित्य
- ५ खालील साहित्यकृतींचा अभ्यास अपेक्षित आहे.
 - अ. संत जनाबाई यांचे निवडक अंभंग (कविता)
 - आ. आमच्या आयुष्यातील काही आठवणी रमाबाई रानडे – (आत्मचरित्र)
 - इ. अन्वयार्थ - विजया राजाध्यक्ष (कथासंग्रह)
 - ई. ब्र कविता महाजन –(कादंबरी)

संदर्भग्रंथ

प्राचीन मराठी संत कवयित्रींचे वाङ्मयीन कार्य- सुहासिनी इर्लेकर
महाराष्ट्रातील संत कवयित्री - आरती दातार
संत कवयित्री- इंदुमती शेवडे
मराठी लेखिका: चिंता आणि चिंतन- भालचंद्र फडके
दलित स्त्रियांची आत्मकथने: स्वरूप आणि चिकित्सा- मनोहर जाधव
स्त्री प्रश्नांची चर्चा - प्रतिभा रानडे
भारतीय संदर्भातून स्त्रीवाद- शोभा नाईक
स्त्रीवाद आणि समाज परिवर्तन- वंदना महाजन
भारतीय स्त्री जीवन- गीता साने
स्त्री साहित्याचा मागोवा - संपादक- मंदा खांडगे
कथा गौरीची- संपादक- विद्या बाळ
मराठी नवकथा वाट आणि वळणे- मंगला वरखेडकर
आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता - रा.ग. जाधव
वाङ्मयीन प्रवृत्ती: तत्त्वशोध - संपादक- केशव मेश्राम, पी. विठ्ठल
मराठी कथा: उगम आणि विका- इंदुमती शेवडे
स्त्रीलिखित साहित्य: संदर्भ आणि चिकित्सा- संपादक- आशुतोष पाटील
अनुराधा पाटील यांची कविता- संपादक- दादा गोरे
संत कवयित्री (महाराष्ट्रातील प्रबोधनाच्या पाऊलखुणा) - इंदुमती शेवडे
स्त्रीवादी विचार आणि समीक्षेचा मागोवा - शोभा पाटील

एम आर १२.३ ऐच्छिक

लेखकाचा विशेष अभ्यास – अरुणा ढेरे

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. विशेष लेखकाच्या साहित्याचा अभ्यास करण्याची दृष्टी विकसित करणे
2. लौकिक व वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्व यांचा अनुबंध तपासणे
3. लेखकाची स्थाननिश्चिती करण्याचे निकष अभ्यासने
4. विशिष्ट लेखकाचा संपूर्ण अभ्यास करणे
5. लेखकाच्या जीवनविषयक दृष्टीकोणाचा अभ्यास करणे

Outcome: निष्पत्ती

१. एका लेखकाच्या साहित्यातील समकालीनत्व समजून घेणे.
२. अरुणा ढेरे यांच्या साहित्याचे योगदान कळून येईल.
३. अरुणा ढेरे यांच्या साहित्याचे स्वरूप लक्षात येईल.
४. लेखकाचा अभ्यास कसा केला जातो हे कळून येईल.

५. सामाजिक पर्यावरण आणि लेखक यांचे अनुबंध कळून येतील.

अभ्यास घटक:

लेखकाचे व्यक्तिमत्व : लौकिक आणि वाङ्मयीन

१. समाज, वाङ्मयीन पर्यावरण आणि लेखक
२. लेखकाचा काळ आणि लेखन
३. अरुणा ढेरें यांच्या खालील साहित्य कृतींचा अभ्यास अपेक्षित आहे.
 - अ. यक्षरात्र (कवितासंग्रह)
 - आ. मनातले आभाळ (ललित लेख)
 - इ. महाद्वार (कादंबरी)
 - ई. कृष्णकिनारा (कथासंग्रह)

एम आर १२.४ ऐच्छिक

साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

Objective (उद्दिष्ट्ये)

१. लेखकाचे व्यक्तिमत्व आणि साहित्यनिर्मिती यांची ओळख करून देणे
२. साहित्यप्रकारनिहाय निर्मितीप्रक्रिया समजून देणे
३. लेखकाचे संस्कार, प्रेरणा आणि प्रभाव यांचा अभ्यास करणे
४. निर्मितीप्रक्रिया आणि समीक्षा यांचा परस्परसंबंध अभ्यासणे
५. वाचकांच्या अभिरुचीचा निर्मितीप्रक्रियेवर काय परिणाम होतो ते तपासणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ साहित्य निर्मितीमागील विविध दृष्टीकोनांशी परिचय होईल.
- २ लेखनाच्या विविध शक्यतांची पडताळणी करता येईल.
- ३ कारागिरीचे स्थान कळून येईल.
- ४ रंगभूमीचे महत्त्व कळून येईल
- ५ कथनाच्या विविध पद्धतींचा परिचय होईल.

अभ्यासघटक:

१. निर्मितीप्रक्रियेविषयी तात्विक मीमांसा : भारतीय व पाश्चात्य
२. प्रमुख साहित्यप्रकारांची वैशिष्ट्ये
 - अ. कथा
 - आ. कविता
 - इ. कादंबरी
 - ई. नाटक
३. साहित्यनिर्मितीप्रक्रियेतील समस्या

४. प्रात्यक्षिक : एखादा ललितलेखन प्रकल्प पूर्ण करून घेता येईल.

संदर्भ ग्रंथ

प्रतिभा साधन – ना. सी. फडके
हे लेखकाला माहिती हवेच – अ. अं. कुलकर्णी
सृजनात्मक लेखन – आनंद पाटील
कविता फुलते अशी – वा. रा. ढवळे
कहाणीमागची कहाणी – वीणा देव
साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया – आनंद यादव

एम आर १२.५ ऐच्छिक

भाषांतर अभ्यास

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. भाषांतराची संकल्पना समजून घेणे
2. जागतिक साहित्याची ओळख करून घेणे
3. भाषांतर प्रकारांचा अभ्यास करणे
4. मराठीतील भाषांतरित साहित्याचा आढावा घेणे
5. भाषांतरित साहित्याची समीक्षादृष्टी विकसित करणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ जागतिक साहित्याशी ओळख होईल.
- २ भाषांतर प्रक्रियेचा परिचय होईल.
- ३ भाषांतरित कलाकृतीचा अभ्यास कसा करावा याबाबत दृष्टी विकसित होईल.
- ४ भाषांतरांच्या मर्यादा कळून येतील.
- ५ भाषांतराचे प्रकार लक्षात येतील.

अभ्यास घटक

१. भाषांतर संकल्पना, प्रकार
२. भाषांतरातील समस्या आणि मर्यादा
३. मराठीतील भाषांतरित साहित्याचा परिचय
४. भारतीय साहित्याची संकल्पना
५. पुढील कलाकृतींचा अभ्यास अपेक्षित आहे.
- अ. निळ्या डोळ्यांचा माणूस) मोंपासा - अनुवाद (छाया महाजन –
आ. ब्लॉईडनेस – ज्युझे सारामागु) अनुवाद (भास्कर लक्ष्मण भोळे –
इ. काळाला झोपू देणार नाही एन – गोपी (कांचन दिलीप जतकर – अनुवाद)

ई. उत्सव सुरूच आहे – इमरोज (अनुवाद – किशोर मेढे)

संदर्भग्रंथ

- भाषांतर – सदा क-हाडे
- भाषांतर मीमांसा – (संपा.) कल्याण काळे, अंजली सोमण
- साहित्यसेतू – एल. एस. देशपांडे
- अनुवाद वर्णव्यवस्था आणि मी – सुर्यनारायण रणसुभे
- देशीवाण – चंद्रकांत बांदिवडेकर
- अक्षरांचा श्रम केला – विलास सारंग
- भाषांतरप्रसंग – निशिकांत ठकार

चतुर्थ सत्र

एम आर १३ अनिवार्य

समीक्षाविचार

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. भारतीय व पाश्चात्य समीक्षेचे स्वरूप समजून घेणे
2. सैद्धांतिक आणि आस्वादक समीक्षेचा परिचय करून देणे
3. मराठी समीक्षेची पूर्वपरंपरा समजून घेणे
4. मराठीतील महत्त्वाच्या समीक्षकांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे
5. 'वाद' ही संकल्पना स्पष्ट करून विविध वादांची चर्चा करणे

Outcome: निष्पत्ती

१. विद्यार्थ्यांना समीक्षाविचार समजून घेता येईल.
२. मराठीतील महत्त्वाच्या समीक्षकांचा विद्यार्थ्यांना परिचय होईल.
३. विद्यार्थ्यांना साहित्याकडे पाहण्याची नवी दृष्टी मिळेल.
४. साहित्य आणि इतर कलांचे नाते लक्षात येईल.
५. विविध समीक्षा पद्धतींशी परिचय होईल.

अभ्यास घटक:

१. समीक्षेची संकल्पना, प्रयोजन व कार्य
२. साहित्यविचार आणि समीक्षा
३. वाङ्मयीन मूल्ये व जीवनमूल्ये : परस्परसंबंध

४. साहित्य आणि इतर ललित कला
५. समीक्षापद्धती – समाजशास्त्रीय, मार्क्सवादी, मानसशास्त्रीय, आदिबंधात्मक, रूपवादी.
६. समीक्षेतील संकल्पना –अभिजातवादउत्तर आ ,धुनिकतावादअतिवास्तव ,वास्तववाद ,वाद ,
संरचनावाद ,अस्तित्ववाद

संदर्भग्रंथ

- साहित्याचे तत्वज्ञान – वि. ना. ढवळे
 साहित्यातील संप्रदाय – रा. शं.वाळिंबे
 मार्क्सवादी साहित्यविचार – के. रं. शिरवाडकर
 मराठी टीका – वसंत दावतर
 समीक्षेची नवी रूपे – गंगाधर पाटील
 समीक्षेतील नव्या संकल्पना – (संपा) डॉ. मनोहर जाधव
 वाङ्मयीन वाद : संकल्पना व स्वरूप – (संपा) प्रा. सीताराम रायकर आणि इतर
 साहित्य समीक्षा परिभाषा कोश – भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन

एम आर १४ अनिवार्य

मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

Objective (उद्दिष्ट्ये)

१. राजकीय, सामाजिक आणि सांस्कृतिक स्थित्यंतराची माहिती देणे.
२. क्रमाक्रमाने आधुनिक साहित्याची निर्मिती कशी झाली याची माहिती करून देणे.
३. त्या त्या काळाची वैशिष्ट्ये समजून घेणे.

Outcome: निष्पत्ती

- १ संस्कृती अभ्यासाची संकल्पना स्पष्ट होईल.
- २ संस्कृती आणि साहित्य यांचे अन्योन्य संबंध लक्षात येतील.
- ३ साहित्याच्या आधारे संस्कृतीचे नवे विश्लेषण करण्याचा दृष्टीकोण विकसित होईल.
- ४ साहित्यनिर्मितीच्या बदलत्या प्रेरणा कळून येतील.
- ५ राजसत्तेचे साहित्यावर होणारे परिणाम लक्षात येतील.

अभ्यास घटक:

१. संस्कृती म्हणजे काय? व्याख्या आणि स्वरूप
२. संस्कृतीच्या अभिव्यक्तीचे भाषिक रूप
३. साहित्यनिर्मितीच्या प्रेरणा
४. ब्रिटीश राजवट आणि मराठी साहित्य व्यवहार
५. प्रकाशन व्यवहार, नियतकालिके, साहित्य चळवळी, साहित्य संमेलने इ.

संदर्भग्रंथ

आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी- गो. म. कुलकर्णी
आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी- सदा कऱ्हाडे
आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी- दत्ता भगत
कला, साहित्य व संस्कृती- रा.ग.जाधव
वाङ्मयीन संस्कृती- सुधीर रसाळ
भाषा, साहित्यकला आणि संस्कृती- सदा कऱ्हाडे
सांस्कृतिक मूल्यवेध- रा.ग.जाधव
साहित्याचा अवकाश- नागनाथ कोतापल्ले
टीकास्वयंवर- भालचंद्र नेमाडे
साहित्य, समाज आणि संस्कृती- दिगंबर पाध्ये
वाङ्मयीन प्रवृत्ती: तत्त्वशोध- संपादक- केशव मेश्राम, पी.विठ्ठल
मराठी साहित्य: प्रेरणा व स्वरूप- संपादक- गो. मा.पवार/ म.द. हातकणंगलेकर
स्त्री प्रश्नांची चर्चा- प्रतिभा रानडे
भारतीय संदर्भातून स्त्रीवाद- शोभा नाईक
आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी- नरेंद्र मारवाडे
साहित्याचे सांस्कृतिक संचित - प्रल्हाद लुलेकर/ केशव तुपे
मराठी साहित्याचा सांस्कृतिक संदर्भ - रा.ग.जाधव,

एम आर १५ अनिवार्य

आदिवासी साहित्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. आदिवासी साहित्याची संकल्पना लक्षात घेणे
2. आदिवासी साहित्याचा इतिहास अभ्यासणे
3. मराठीतील महत्त्वाच्या आदिवासी लेखकांचा परिचय करून घेणे
4. वाङ्मयप्रकारनिहाय आदिवासी साहित्य समजून घेणे
5. एकूण साहित्यप्रवाहात आदिवासी साहित्याचे वेगळेपण समजून घेणे
- 6.

Outcome: निष्पत्ती

१. विद्यार्थ्यांना आदिवासी साहित्यातील वेगळेपण समजून घेता येईल.
२. आदिवासी साहित्यातील महत्त्वाच्या लेखकांचा परिचय होईल.
३. विद्यार्थ्यांना आदिवासी साहित्याकडे पाहण्याची नवी दृष्टी मिळेल.
४. आदिवासी साहित्याच्या प्रेरणा कळून येतील.
५. आदिवासी साहित्याचे वेगळेपण लक्षात येईल.

अभ्यास घटक:

१. आदिवासी साहित्य : स्वरूप,संज्ञा, संकल्पना आणि व्याप्ती.
 - २.आदिवासी साहित्याची वाटचाल आणि वेगळेपण.
 - ३.आदिवासी साहित्याच्या प्रेरणा.
 ४. मराठी आदिवासी साहित्यातील जीवन जाणिवांचा शोध.
- सदर अभ्यासपत्रिकेत पुढील साहित्यप्रकारानुसार निवडक कलाकृतींचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.

कविता : वळीव - तुकाराम धांडे

कथा : राब - संजय लोहकरे

कादंबरी: पाड्यावरचा टिल्या - तुकाराम चौधरी

नाटक/ एकांकिका: अहेरचा बदला अहेर - उषाकिरण आत्राम

संदर्भग्रंथ

आदिवासी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - विनायक तुमराम.

आदिवासी साहित्य स्वरूप आणि समस्या - संपा. प्रमोद मुनघाटे.

आदिवासी :समाज, संस्कृती आणि साहित्य - संपा. वैजनाथ अनमुलवाड

वळीव : एक आकलन - डॉ. संजय लोहकरे

महाराष्ट्रातील आदिवासी साहित्य : एक शोध - माहेश्वरी गावित

आदिवासी साहित्य: जाणीव जागर – (संपा) पंजाब शेरे, राजू मोतेराव

एम आर १६.१ ऐच्छिक

वाङ्मयीन संस्कृती आणि वंचितांचे साहित्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. वाङ्मयीन संस्कृतीची संकल्पना समजून घेणे
2. वाङ्मयीन संस्कृती आणि साहित्य संस्कृती यांचा परस्परसंबंध समजून घेणे
3. वंचितांच्या साहित्याचा सांस्कृतिक संदर्भात अभ्यास करणे
4. वंचितांच्या साहित्याचे निराळेपण समजून घेणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ साहित्याचे सामाजिक सांस्कृतिक भेद लक्षात येतील.
- २ साहित्याचे व्यापक वर्तुळ सिद्ध होण्यात सर्व घटकांचे महत्व कळून येईल.
- ३ परिघावरील समुहांचे सांस्कृतिक योगदान स्पष्ट होईल.
- ४ श्लील अश्लील याबाबतची चर्चा कळून येईल.
- ५ वंचितांच्या साहित्याचे वेगळेपण लक्षात येईल.

अभ्यास घटक:

१. सामाजिक प्रबोधनात वाङ्मयीन संस्कृतीचे योगदान

२. अभिरुची: ग्रामीण आणि नागर
३. वाङ्मयीन संस्कृती संघर्ष : अभिजन आणि बहुजन
४. शुद्धतेच्या धारणा : भाषा आणि वाङ्मयीन
५. श्रुलील- अश्रुलील यासंदर्भातील मत मतांतरे
६. अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि निर्बंध, वादविवाद
७. वंचितांचे साहित्य: संकल्पना

संदर्भग्रंथ

साहित्याचा अवकाश – नागनाथ कोतापल्ले
कादंबरी आणि मराठी कादंबरी – उषा हस्तक
टीकास्वयंवर – भालचंद्र नेमाडे
धार आणि काठ – नरहर कुरुंदकर
मराठी कथेची स्थितीगती – अंजली सोमण
संदर्भासहित स्त्रीवाद- संपादक- वंदना भागवत
मानवशास्त्रातील लिंगभावाची शोधमोहीम- विद्युत भागवत
समकालीन साहित्यचर्चा - संपादक- मनोहर जाधव/ श्रीकांत देशमुख
लिंगभाव समजून घेताना- कमला भसीन (अनु. श्रुती तांबे)

एम आर १६.२ ऐच्छिक

जाहिरातलेखन

Objective (उद्दिष्ट्ये)

7. जाहिरातीची संकल्पना लक्षात घेणे
8. जाहिरातींच्या प्रकारांचा अभ्यास करणे
9. माध्यम आणि जाहिराती यांचे परस्परसंबंध समजून घेणे
10. जागतिक जाहिरातीचा अभ्यास करणे
11. मराठी जाहिरातविश्वाचा परिचय करून देणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ जाहिरातीकडे पाहण्याची आगळी दृष्टी विकसित होईल.
- २ जाहिरातींचे लेखन करण्यास उपयोग होईल.
- ३ प्रसारमाध्यमांची बलस्थाने लक्षात येतील.
- ४ जगप्रसिद्ध जाहिरातींशी ओळख होईल.

५ प्रत्यक्ष जाहिराती लिहिता येतील.

अभ्यास घटक:

१. जाहिरातीची संकल्पना
२. उत्पादन निर्मिती, व्यापार, बाजार आणि जाहिरात
३. प्रसारमाध्यमे आणि जाहिरात
४. जाहिरात आणि कलामूल्ये
५. जाहिरात आणि सामाजिक बांधिलकी
६. जगप्रसिद्ध जाहिरातींची ओळख
७. मराठी जाहिरातींचे बदलते विश्व
८. जाहिरातींचे प्रत्यक्ष संहिता लेखन (मुद्रीत, श्राव्य, दृक आणि द्रुकश्राव्य माध्यम)

संदर्भ ग्रंथ:

जाहिरातींचे जग – शोभा भागवत

एम आर १६.३ ऐच्छिक

माहितीपर लेखन

Objective: (उद्दिष्ट्ये)

१. समाजमाध्यमाचे स्वरूप समजून घेणे.
२. नव्या माध्यमात लेखन करण्याची दृष्टी विकसित करणे.
३. व्यावसायिक लेखनासंबंधी भान निर्माण करणे.

Outcome: निष्पत्ती

१. सोशल मीडियासंबंधी नवी दृष्टी आणि भान निर्माण होईल.
२. प्रसार माध्यमांचा परिचय होईल.
३. समाज माध्यमांबरोबरच व्यावसायिक लेखन कसे करावे? हे समजून घेता येईल.
४. मानपत्र लिहिता येईल.
५. कार्यक्रमाचे वृत्तांत लिहिता येतील.

अभ्यासघटक

१. सोशल मीडियाचे स्वरूप (इ-मेल, फेसबुक, व्हॉटसप, ट्विटर इ.ची ओळख)
२. इंटरनेट आणि सोशल मीडिया
३. माहितीपर लेखन म्हणजे काय?
 - अ भाषण लेखन
 - ब अहवाल लेखन
 - क स्मरणिका संपादन

ड वृत्तांत लेखन
इ माहितीपुस्तिका
फ मानपत्र लेखन

संदर्भग्रंथ

सोशल मीडिया डिजिटल दुनिया- प्रफुल्ल सुतार

व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नासिराबादकर

प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये - यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, पुस्तक क्र. MAR

254 जाहिरातीचं जग - यशोदा भागवत

उपयोजित मराठी- प्रकाश मेदककर

माध्यमांची भाषा आणि लेखन कौशल्ये- केशव तुपे

व्यावसायिक पत्रव्यवहार आणि अहवाल लेखन- शिल्पा देशपांडे

भाषण व नाट्यविषयक विचार- अशोक दा.रानडे

कलेची मूलतत्त्वे- आर.जी.कॉलिंगवूड (स.ग.मालशे/ मिलिंद मालशे)

मराठी भाषा उपयोजन व सर्जन- सुहासकुमार बोबडे

व्यावहारिक मराठी- सयाजीराव मोकाशी/ रंजना नेमाडे

एम आर १६.४ ऐच्छिक

मराठी समीक्षकाचा अभ्यास – सुधीर रसाळ

Objective (उद्दिष्ट्ये)

6. समीक्षा ही संकल्पना समजून घेणे
7. मराठी समीक्षेच्या परंपरेचा परिचय विद्यार्थ्यांना करून देणे
8. डॉ. सुधीर रसाळ यांच्या समीक्षालेखनाची चर्चा करणे
9. 'कविता आणि प्रतिमा', 'वाङ्मयीन संस्कृती' या डॉ. रसाळांच्या समीक्षाग्रंथाची ओळख करून देणे

Outcome: निष्पत्ती

१. विद्यार्थ्यांना समीक्षक सुधीर रसाळ समजून घेता येतील.
२. सुधीर रसाळ यांच्या साहित्य व समीक्षालेखनाचा परिचय होईल.
३. एका समीक्षकाचा अभ्यास कसा करावा याविषयी विद्यार्थ्यांना नवी दृष्टी मिळेल.
४. मराठी टीका लेखन परंपरेशी परिचय होईल.
५. समीक्षेतील पायाभूत संकल्पना लक्षात येतील.

अभ्यास घटक:

१. मराठी समीक्षेची पायाभूत ओळख.
२. समीक्षा आणि समीक्षक.

३. सुधीर रसाळ यांचे व्यक्तिमत्त्व.

सदर अभ्यासपत्रिकेत सुधीर रसाळ यांच्या समीक्षालेखनाचे स्वरूप समजून घेणे अपेक्षित आहे. सुधीर रसाळ यांच्या खालील ग्रंथांचा अभ्यास.

१. वाङ्मयीन संस्कृती

२. समीक्षक भालचंद्र नेमाडे

३. ना. घ. देशपांडे यांची कविता

संदर्भग्रंथ :

समीक्षेची नवी रूपे : गंगाधर पाटील

मराठी समीक्षेची वाटचाल : गो. म. कुलकर्णी

साहित्यनिर्मिती आणि समीक्षा : वा. ल. कुलकर्णी

साहित्यसमीक्षा : स्वरूप आणि विकास - गोडबोले/ जोगळेकर

रूपवेध : नरहर कुरुंदकर

कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ

एम आर १६.५ ऐच्छिक

मध्ययुगीन भक्तिसंप्रदाय आणि मराठी साहित्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

6. मध्ययुगीन ही संकल्पना समजून घेणे
7. मध्ययुगातील धर्मव्यवस्था, समाज आणि साहित्य यांचा परस्परसंबंध लक्षात घेणे
8. मध्ययुगातील भाषिक वैशिष्ट्ये समजून घेणे
9. मध्ययुगीन राजसत्ता आणि साहित्य यांचा अनुबंध तपासणे
10. प्रमुख संत साहित्याचा अभ्यास करणे
- 11.

Outcome: निष्पत्ती

१ काळ आणि साहित्य निर्मिती याबद्दलच्या आकलनाच्या कक्षा विस्तारतील.

२ विचारसरणी आणि साहित्य याबद्दल नवे भान येईल.

३ नैतिकतेची रुजवणूक आणि साहित्यनिर्मिती याविषयी नवी समज विकसित होईल.

४ भक्ती संप्रदायाचे वाङ्मयीन योगदान कळून येईल.

५ मध्ययुगीन संत चळवळीचे आकलन होईल.

अभ्यास घटक:

१. भक्तिसंप्रदाय संज्ञा :, संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती.
२. भक्ती संप्रदायाची वाटचाल.

३. मध्ययुगीन संत साहित्य आणि चळवळ
४. सदर अभ्यासपत्रिकेत पुढील संप्रदायांच्या अनुषंगाने अभ्यास करणे अपेक्षित आहे
नाथ संप्रदाय, महानुभाव संप्रदाय, वारकरी संप्रदाय, दत्त संप्रदाय, समर्थ संप्रदाय इत्यादी

संदर्भग्रंथ:

रुजुवात, मराठी साहित्याचे आदिबंध -उषा देशमुख
प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास- प्र.न.जोशी
पाच भक्तिसंप्रदाय- र. रा. गोसावी
प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप-ह. श्री. शेणोलीकर

मराठी – तृतीय सत्र – खुले श्रेयांक

MR – OE 9

शब्दविचार

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. शब्द ही संकल्पना समजून घेणे
2. विविध प्रकारच्या पारिभाषिक संज्ञा समजून घेणे
3. भाषेतील वाक्प्रचार आणि म्हणींचा अभ्यास करणे
4. शब्दांच्या अर्थाचा शोध घेणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ शब्दांचे महत्व लक्षात येईल.
- २ शब्दांशी नवी ओळख निर्माण होईल.
- ३ शब्दांचे ध्वनी आणि अर्थ यांच्याशी झालेली ही ओळख सर्जनाला उपयुक्त ठरेल.
- ४ दोन शब्दांमधील नेमका फरक कळून येईल.
- ५ शब्दाच्या ध्वनिरूपाचे आकलन होईल.

अभ्यास घटक:

१. शब्द संकल्पना –
२. समानार्थी आणि विरुद्धार्थी शब्द
३. वाक्प्रचार आणि म्हणी
४. समूहदर्शक आणि ध्वनिदर्शक शब्द
५. शब्दसमुहासाठी एक शब्द ,समूहदर्शक शब्द ,जोडीने येणारे शब्द
६. एकाच शब्दाचे निरनिराळे अर्थ शब्दांच्या जोड्यातील फरक ,
७. पारिभाषिक शब्द

संदर्भ ग्रंथ

सुगम मराठी व्याकरण व लेखन शब्दरत्न) –संपादक: वैशाली कार्लेकर
शुद्धलेखन ठेवा खिशात अरुण फडके –

MR – OE 10

आदिवासी : संस्कृती आणि साहित्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. आदिवासी समाज आणि संस्कृतीचा अभ्यास करणे
2. आदिवासी बोलींचा आणि सांस्कृतिक परंपरांचा अभ्यास करणे
3. आदिवासी लोकतत्वे समजून घेणे

Outcome: निष्पत्ती

१. विद्यार्थ्यांना आदिवासी साहित्य आणि संस्कृतीचे वैभव समजून घेता येईल.
२. आदिवासी साहित्यातील समाजवास्तवाचा परिचय होईल.
३. विद्यार्थ्यांना आदिवासींच्या जीवनाकडे पाहण्याची नवी दृष्टी मिळेल.
४. आदिवासी संस्कृतीशी परिचय होईल.
५. आदिवासी लोकसंस्कृतीचे वेगळेपण कळून येईल.

अभ्यास घटक:

1. आदिवासी : संज्ञा आणि संकल्पना.
2. आदिवासी : समाज आणि संस्कृती.
3. आदिवासी भाषा आणि साहित्य.
4. आदिवासी संस्कृती म्हणजे काय? इ.
5. सदर अभ्यासपत्रिकेत पुढीलपैकी एका कलाकृतीच्या आधारे आदिवासी संस्कृती आणि साहित्याचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.

आत्मकथा :- अंदकाळ - किशन चव्हाण

कथा :- नवसा भिलणीचा एल्गार - नजुबाई गावित

कादंबरी :- इधोस – कृष्णा भवारी

संदर्भग्रंथ :

भारतीय आदिवासी- गुरुनाथ नाडगोंडे

आदिवासी साहित्य आणि अस्मितावेद- संपा., प्रफुल्ल शिलेदार

वानप्रस्थ- गणेश देवी

आदिवासी : समाज, संस्कृती आणि साहित्य- संपा. डॉ. वैजनाथ अनमुलवाड

MR – OE 11**चरित्र , आत्मचरित्र आणि कादंबरी****Objective (उद्दिष्ट्ये)**

1. चरित्र आणि आत्मचरित्र या साहित्यप्रकारांचा अभ्यास करणे
2. कादंबरी या वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप समजून घेणे
3. निवडक कलाकृतींचा अभ्यास करणे

Outcome: निष्पत्ती

१. वाङ्मय प्रकाराच्या संकल्पनेचे भान येईल.
२. वाङ्मय प्रकार आशयावर कसा परिणाम करतात हे कळून येईल.
३. वाङ्मय प्रकारातील ठळक भेद लक्षात येतील.
४. चरित्र , आत्मचरित्र यातील भेदरेषा कळून येईल.
५. कादंबरीचे वेगळेपण लक्षात येईल.

अभ्यास घटक:

१. चरित्र : संकल्पना
२. आत्मचरित्र : संकल्पना
३. कादंबरी : संकल्पना
४. चरित्रात्मक कादंबरी आणि आत्मचरित्रात्मक कादंबरी: विशेष परिचय
५. कोणत्याही एका विभागातील दोन साहित्यकृतींचा अभ्यास अपेक्षित आहे.
 - अ. चरित्र आणि चरित्रात्मक कादंबरी
 १. क्रांतीज्योती सावित्रीबाई जोतीराव फुले – मा गो. माळी – चरित्र
 २. मी सावित्री जोतीराव – कविता मुरुमकर – चरित्रात्मक कादंबरी
 - आ. आत्मचरित्र आणि आत्मचरित्रात्मक कादंबरी
 १. बॅरिस्टरचं कार्टे – डॉ हिंमतराव बावस्कर – आत्मचरित्र
 २. झोंबी – आनंद यादव – आत्मचरित्रात्मक कादंबरी

संदर्भ ग्रंथ

मराठी वाङ्मय कोश, खंड ४, समीक्षा संज्ञा- संपादक- विजया राजाध्यक्ष
साहित्य अध्यापन आणि प्रकार – संपादक – श्री. पु. भागवत आणि इतर

MR – OE 12

साहित्यकृतीचे माध्यमांतर

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. माध्यमांतर ही संकल्पना समजून घेणे
2. माध्यमाचे महत्त्व लक्षात घेणे
3. माध्यम बदल होताना आशयाचे स्वरूप कसे बदलते हे लक्षात घेणे

Outcome: निष्पत्ती

१. कला व्यवहाराच्या अंतर्गत संबंधांचे ज्ञान होईल.
२. कलाकृतीच्या माध्यमाचे महत्त्व लक्षात येईल.
३. अर्थ आणि त्याचे संप्रेषण याबद्दल नवे आकलन होण्यास मदत होईल.
४. चित्रपट आणि कादंबरी यातील साम्यभेद लक्षात येतील.
५. साहित्यकृतीची बलस्थाने लक्षात येतील.

अभ्यास घटक:

१. माध्यमांतर संकल्पना व स्वरूप :
२. दूरचित्रवाणीवरील माध्यमांतर

३. कवितेचे माध्यमांतर
४. नाटकाचे माध्यमांतर
५. साहित्यकृतीचे चित्रपटरूप

संदर्भग्रंथ

साहित्य कृतीचे माध्यमांतर – राजेंद्र थोरात
कला आणि संस्कृती सुधीर देवरे – एका समन्वय :
सौंदर्यमीमांसा पाटणकर .भा .रा –
क अखिल भारतीय मराठी साहित्य ,स्मरणिका ,हाकाठ-संमेलन सासवड ,
नाट्यशोध कानडे .श्री .मु –
नाट्यविचार डॉ अनंत देशमुख –
आजचे नाटककार) –संपा डॉ स्नेहल तावरे ,दत्तात्रय पुंडे .डॉ (
साहित्य भागवत आणि इतर .पु .श्री (संपा) - अध्यापन आणि प्रकार :

मराठी – चतुर्थ सत्र – खुले श्रेयांक

MR – OE 13

मराठी साहित्याचे इंग्रजी भाषांतर

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. भाषांतराची संकल्पना समजून घेणे
2. मराठीतून इंग्रजीत भाषांतरित झालेल्या साहित्याचे स्वरूप समजून घेणे
3. भाषांतरतील अडचणी लक्षात घेणे

Outcome: निष्पत्ती

१. भाषांतर म्हणजे काय हे कळून येईल.
२. भाषांतरामुळे मुळ लेखनात कोणते बदल होतात? याचे भान येईल.
३. मराठी संस्कृतीचे वेगळेपण नजरेत येईल.
४. मराठीतून अन्य भाषेत अनुवाद होताना येणा-या अडथळ्यांची कल्पना येईल.
५. भाषांतराचा अभ्यास कसा केला जातो हे समजून येईल.

अभ्यास घटक:

१. भाषांतर: संकल्पना
२. भाषांतराची आवश्यकता
३. मराठीतून इंग्रजीत भाषांतरित झालेल्या साहित्याचे स्वरूप
४. भाषांतरातील समस्या
५. पुढील भाषांतरित लेखनकृतींचा मूळ साहित्यकृतीसोबत अभ्यास करायचा आहे
 - अ. An Anthology of Marathi Poetry (Edited by Dilip Chitre, Nirmala Sadanand Publishers, Mumbai, 19670) या संग्रहातील खालील कविता
 1. Radha - P. S. Rege (Translated by the poet)
 2. Mice in the wet Barrel Died – B. S. Mardhekar (Translated by dilip Chitre)
 3. How Suddenly – Indira (Translated by dilip Chitre)
 4. You and Is – Bhalchandra Nemade (Translated by dilip Chitre)
 - ब. Contemporary Marathi Poetry (Edited by Bhagawan Thag, Maharashtra Anuwad Parishad Prakashan, Buldana, 1999) या संग्रहातील खालील कविता
 1. Realising – Kusumagraj
 2. Yaman – Shankar Ramani
 3. Journey – N. G. Deshapande

4. Alienation – Rajani Parulekar

क. Live Updates (Edited and Translated by Sachin Ketkar, Poetrywala, Mumbai, 2005) या संग्रहातील खालील कविता

1. Mohak – Hemant Divate

2. Even though we live – Amita Kokate

3. The Performer – Bhujang Meshram

4. The City of Sirens – Arun Kale

ड. A Comparison of Men and Women (Stri Purush Tulana – Tarabai Shinde) Translated by Maya Pandit, Women writing in India. Vol 1. Edited by Susie Tharu and K. Lalita, Feminist Press/ City University of New York, 1991.

इ. Gondoo (Gondu – P. S. Jadhav) Translated by Shobha Shinde Hambarde, Suryamudra Prakashan, Nanded 2019.

संदर्भग्रंथ:

भाषांतर प्रसंग – निशिकांत ठकार

हिंदी कादंब-यांची मराठी भाषांतरे – (संपा) डॉ गजानन चव्हाण, डॉ. अविनाश सांगोलेकर

भाषांतर मीमांसा – (संपा) कल्याण काळे, अंजली सोमण

अनुवाद, वर्णव्यवस्था आणि मी – डॉ सूर्यनारायण रणसुभे

MR – OE 14

विज्ञान साहित्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. विज्ञान व साहित्य यांचा अनुबंध लक्षात घेणे
2. विज्ञान साहित्याची संकल्पना समजून घेणे
3. मराठी विज्ञान साहित्याचा परिचय करून घेणे
- 4.

Outcome: निष्पत्ती

१. विज्ञान आणि साहित्य यांचे अनुबंध लक्षात येतील.

२. विज्ञानाचा साहित्यावर होणारा परिणाम कळून येईल.
३. विज्ञानाला साहित्य नव्या कल्पना कशा पुरवते त्याचे आकलन होईल.
४. विज्ञान साहित्याचे वेगळेपण कळून येईल.
५. मराठी विज्ञानसाहित्यिकांचा परिचय होईल.

अभ्यास घटक:

- १) विज्ञान आणि साहित्य परस्पर संबंध.
- २) विज्ञान साहित्य : स्वरूप, संकल्पना आणि व्याप्ती.
- ३) विज्ञान साहित्याची वाटचाल आणि वेगळेपण.
- ४) विज्ञान, तंत्रज्ञान, प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य.
- ५) विज्ञान साहित्याची वैशिष्ट्ये.
- ६) सदर अभ्यासपत्रिकेत पुढील साहित्यकृतीचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.
यक्षाची देणगी - जयंत नारळीकर

संदर्भग्रंथ

विज्ञान साहित्य आणि संकल्पना. संपा. व. दि. कुलकर्णी,
विज्ञान साहित्यविश्व - निरंजन घाटे
मराठी विज्ञान कथा - आशा सावदेकर
साहित्य आणि विज्ञान - रा. भि. जोशी

MR – OE 15

सौंदर्यशास्त्र

Objective (उद्दिष्ट्ये)

१. सौंदर्यविषयक प्रमुख सिध्दांताचा परिचय करून देणे.
२. सौंदर्य आणि कलानुभवाचा संबंध तपासणे.
३. सौंदर्यवाचक विधानाचे स्वरूप समजून घेणे.
४. सौंदर्यशास्त्र आणि तत्त्वज्ञानासह आणि शास्त्रांचा परिचय करून देणे.

Outcome: निष्पत्ती

१. साहित्याचे मूलतत्त्व लक्षात येईल.
२. समीक्षेच्या पायाचा अभ्यास होईल.
३. साहित्य व्यवहारातील मूलभूत प्रश्नांशी परिचय होईल.
४. कलामुल्यांची ओळख होईल.
५. कलानुभवाचे स्वरूप लक्षात येईल.

अभ्यास घटक:

1. सौंदर्यशास्त्राची संकल्पना व स्वरूप
2. सौंदर्यवाचक विधानाचे स्वरूप
3. सौंदर्यशास्त्र आणि समीक्षाव्यवहार
4. निर्मिती सिद्धांत
5. कलानुभव
6. कलामूल्ये
7. कला: स्वायत्तता, नीती आणि सत्य

संदर्भग्रंथः

पाटणकर, डॉ. रा. भा., सौंदर्यमीमांसा
मढेकर बा. सी., सौंदर्य आणि साहित्य
पाध्ये प्रभाकर, सौंदर्यानुभव
पाटणकर, रा. भा., कान्टची सौंदर्यमीमांसा
पाटणकर रा. भा., क्रोचेचे सौंदर्यशास्त्र
मुक्तिबोध शरचंद्र, सृष्टी, सौंदर्य आणि साहित्यमूल्य
बारलिंगे सुरेंद्र, सौंदर्याचे व्याकरण

MR – OE 16

लोकसाहित्य

Objective (उद्दिष्ट्ये)

1. लोकसाहित्याची संकल्पना समजून घेणे
2. लोकसाहित्यातील विविध प्रकारांचा अभ्यास करणे
3. लोकसाहित्य आणि विविध लोककला यांचा अनुबंध तपासणे

Outcome: निष्पत्ती

- १ लोकसाहित्याचा अभ्यास आणि संकलन करण्याची दृष्टी विकसित होईल.
- २ मानवी संस्कृती च्या विकासाच्या लोकधारणांशी परिचय होईल.
- ३ मराठी लोकसंचीताची ओळख होईल.
- ४ मराठी लोकसाहित्याचे संकलन होईल.
- ५ मराठी लोकनाट्याची ओळख होईल.

अभ्यास घटकः

१. लोकसाहित्य: संकल्पना आणि स्वरूप
२. लोकसाहित्य आणि अन्य अभ्यासशाखा
३. लोकसाहित्याचे प्रकार – लोकगीत, लोककथा, लोकनाट्य

४. प्रात्यक्षिक - विद्यार्थ्यांनी आपल्या गावातील एखादी लोककथा अथवा लोकगीत संकलित करून आणावे.

संदर्भग्रंथ:

लोकसाहित्याची रूपरेखा – दुर्गा भागवत
लोकसाहित्याचे स्वरूप – प्रभाकर मांडे
लोकसाहित्याचे अंतःप्रवाह – प्रभाकर मांडे
लोकसाहित्य मीमांसा – विश्वनाथ शिंदे
लोकसाहित्य: शोध आणि समीक्षा – रा. चिं. ढेरे
मराठी लोककथा – मधुकर वाकोडे
लोकसाहित्याचे संशोधन – भाऊसाहेब गमे, धनराज धनगर
सीमा प्रदेशातील लोकगीते : आकलन व अभ्यास – भगवान दिरंगे
सण उत्सवाची गाणी- चत्रभूज कदम
लोकसाहित्याचे अंतरंग – रमेश कुबल

प्रश्नपत्रिकेचे प्रारूप (दोन श्रेयांकासाठी)

दोन श्रेयांकाच्या अभ्यासपत्रिकेसाठी सत्रांत परीक्षा २५ गुणांची असेल तर २५ गुणांसाठी अंतर्गत मूल्यमापन असेल .

अंतर्गत मूल्यमापन विभाजन एकूण गुण –२५

चाचणी परीक्षा १० -

गृहकार्य –१० गुण

सेमिनार०– चर्चासत्र /५ गुण

सत्रांत परीक्षा

एकूण गुण –२५ एकूण वेळ दीड तास

एकूण प्रश्न –पाच पैकी ,तीन प्रश्न सोडवणे आवश्यक राहिल

दीर्घोत्तरी प्रश्नांना प्रत्येकी १० गुण असतील

पहिला प्रश्न अनिवार्य असेल एकूण .तो टिपा लिहा या स्वरूपाचा असेल .तीन टिपा विचारल्या जातील पैकी एक टिप सोडवणे गरजेचे आहे .टीप ही पाच गुणांसाठी असेल .

प्रश्न क्रमांक दोन ते पाच हे दीर्घोत्तरी स्वरूपाचे असतील पैकी .दोन प्रश्न सोडवणे आवश्यक असेल .प्रत्येक प्रश्न १० गुणांसाठी असेल .

अभ्यासशाखा
एम ए मराठी (श्रेयांक पद्धती) परीक्षा (सत्र) /
महिना वर्ष

अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक कोड /

दिनांक

वेळ : दीड तास

सत्र दुपार / सकाळ :

गुण २५

सुचना :

१. पहिला प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे
२. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

प्रश्न १----- (कोणत्याही दोन) टिपा लिहा .५

अ.

ब .

क.

ड.

प्रश्न २ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ३ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ४ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ५ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्नपत्रिकेचे प्रारूप (चार श्रेयांकासाठी)

- प्रत्येक अभ्यासपत्रिका १०० गुणांची आणि चार श्रेयांकांची असेल. पैकी ५० गुण (दोन श्रेयांक अंतर्गत मूल्यांकनासाठी असतील यात १५-१५ गुणांच्या दोन वर्गचाचण्या आणि २० गुणांचे एक गृहकार्य करणे अपेक्षित आहे.) सत्रांत परिक्षा ५० गुणांसाठी असेल (सत्रांत प्रश्नपत्रिकेत १० गुणांचे पाच प्रश्न सोडवणे आवश्यक असेल. पहिला प्रश्न सोडवणे अनिवार्य असून तो टीपा लिहा या स्वरूपाचा असेल, त्यात चार पैकी दोन टिपा सोडवाव्या लागतील, या टिपा एकूण अभ्यासपत्रिकेवर आधारीत असतील. उर्वरित प्रश्न प्रत्येकी १० गुणांसाठी असून त्यांची उत्तरे दीर्घोत्तरी स्वरूपात अपेक्षित आहेत. या सर्व प्रश्नांना पर्यायी प्रश्न असतील.)

प्रश्नपत्रिका कोड

अभ्यासशाखा

एम ए मराठी (श्रेयांक पद्धती) परीक्षा (सत्र) /

महिना वर्ष

अभ्यासपत्रिकेचे शीर्षक कोड /

दिनांक

वेळ ३ तास

सुचना :

३. सर्व प्रश्नांना समान दहा गुण आहेत
४. पहिला प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे
५. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा

सत्र दुपार /सकाळ :

गुण ५० :

प्रश्न १ .टिपा लिहा १० ----- (कोणत्याही दोन)

अ.

ब .

क.

ड.

प्रश्न २ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ३ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ४ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ५ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ६ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----

प्रश्न ७ दीर्घोत्तरी प्रश्न १० -----